

Kommentar. Det er snæversynet kun at fokusere på, hvad Danmark og EU skal gøre for klimaet. Den virkelige udfordring er, hvad verden uden for OECD-landene bør stille op.

Tænk globalt

KIRSTEN HALSNÆS

Professor, klima og økonomi, DTU

Valgkampen har budt på en overraskende stor opmærksomhed omkring klimaudfordringerne, og det er jeg selvfølgelig fornøjet med på baggrund af min mere end 25 års erfaringer med klimaforskning. Opmærksomheden er dog ikke min eneste overraskelse. Også ensartetheden i diskussionstemaerne på tværs af politiske partier og i medierne vækker opsigt. To spørgsmål gentages igen og igen: Hvad skal politikerne gøre for at bremse klimakatastrofen, og har Danmark førertøjen på?

Begge spørgsmål tyder på, at vi ikke rigtigt er på sporet af, hvordan vi tackler de enorme udfordringer med at undgå globale temperaturændringer, som overstiger to grader eller gerne 1,5. Skal det lykkes, vil det kræve et hurtigt og meget radikalt skift i økonomiske strukturer og i særligt klimabelastende sektorer som energi, landbrug, transport og så videre. Alle drivhusgasudslip skal på globalt niveau undgås omkring 2050, hvis vi sigter på højst 1,5 graders

global temperaturstigning, og et par årtier senere, hvis målet er højst to grader. Efter disse skæringsår skal udslippene gå i minus, hvilket kun kan lade sig gøre, hvis CO₂ tages ud af atmosfæren for eksempel ved at installere biomassebaserede kraftværker, hvor CO₂ tages ud af røggassen og deponeres.

DET er slet ikke nok, at Danmark eller EU har førertrøjen på. Kinas drivhusgasudslip udgør i dag cirka en tredjedel af alle verdens udslip, og sammen med andre vækstøkonomier og udviklingslande vil denne del af verden i fremtiden totalt dominere drivhusgasudslippene. Det er jo heller ikke så overraskende, da det må forventes, at omkring 80 procent af verdens befolkning i år 2100 vil leve uden for dagens OECD-lande.

EU fremhæves ofte som ledende i verdens klimapolitik, men EUs udslip udgør i dag kun cirka 15 procent af verdens udslip, så det er meget snæversynet kun at fokusere på, hvad vi selv kan gøre. Den virkelige udfordring er, hvordan verden uden for OECD-landenes velstillede klub kan udvikle sig, med alt hvad det indebærer af industrialisering, infrastruktur, transport og nye forbrugsvaner, uden at klimaet belastes.

Danmark kan med fordel se ud over egne grænser, hvis vi for alvor skal gøre noget ved klimapolitikken. Foto: Thomas Peter / Reuters

Her er der en udfordring, som Danmark og andre lande kunne tage fat på, nemlig at samarbejde globalt om overførsel af renere teknologi, viden,

uddannelse, livsstil, rollemodeller og markedsudvikling for klimavenlig produktion, transport og forbrugeradfærd.

Opskriften på, hvad der kunne indgå i et sådant globalt samarbejde, er ikke så kompliceret. Den videnskabelige litteratur inden for, hvordan drivhusgasser kan reduceres effektivt og billigst muligt, indeholder tusindvis af højt kvalificerede bidrag, og FNs klimaekspertpanel, IPCC, er i øjeblikket i gang med den sjette videnskabelige vurderingsrapport, som vil indeholde anbefalinger af reduktionsmuligheder (se www.ipcc.ch). Alle sektorer skal i spil, alle teknologier er med, hele verden skal samarbejde, og både regeringerne, forbrugerne, den private sektor og investorer er vigtige agenter.

HVIS vi vender blikket mod de danske valgkampdiskussioner, er der lige et par pointer, som har været fraværende set i forhold til de internationale videnskabelige konklusioner. Det vigtige er ikke, hvad Danmark præsterer på meget kort sigt, og som for eksempel kan måles fra år til år. Det vigtige er, at vi implementerer vedvarende energi og gennemfører energibesparelser ud fra en langsigtet stabil plan, og at vi forsker og udvikler teknologierne og overfører dem til så store dele af verden som muligt, så vi for eksempel kan undgå udbygningen i Kina med store kulfyrede kraftværker hver eneste uge.

Vigtigt er det også, at vi tager fat om løsningen af nogle af de meget vanskelige udfordringer med reduktion af drivhusgasser inden for landbrug og transport. Hele verdens landbrug står over for massive problemer med drivhusgasudslip. Økonomisk udvikling og befolkningstilvækst vil betyde stor vækst i udslippene, og vi kunne potentielt gennem intensiv forskning, udvikling og handel være med til at effektivisere landbruget på stor skala.

I stedet for at prædike moral på hjemmefronten om kødspiseri kunne vi være med til globalt set at fremme en bæredygtig og sund livsstil med flere grøntsager og balancerede andele af kød i måltiderne.

Derudover er det nødvendigt at se på transportsektoren. Sammenlignet med energisektoren er transport ikke så langt fremskreden med nye klimavenlige teknologier. Her og nu er der behov for mere forskning og innovation, men også for et skift i transportformer, så kollektiv transport bliver langt billigere, og så afgiftssystemerne favoriserer små miljøvenlige biler. Byernes indretning er en vigtig faktor i transportens klimabelastning, og der er da også på dette

område en særlig god mulighed for at slå flere fluer med et smæk, så både støj, lokal luftforurening og drivhusgasser bekæmpes samtidig.

NÅR nogle af alle disse gode muligheder for drivhusgasreduktioner skal implementeres i andre lande, kan det være en god idé at samarbejde om finansiering på tværs af landegrænser. Drivhusgasreduktioner til den lavest mulige pris kan opnås, hvis der reduceres, hvor omkostningerne er mindst. Her kan Danmark med fordel investere i andre lande, hvor der stadig er uudnyttede muligheder for eksempel inden for energieffektivisering.

Sådan et forslag har ofte fremkaldt modstand og er blevet mødt med bemærkninger om, »at vi jo ikke skal købe aflad for vores synder«. Argumentet er en ideologisk fordrejning, men når det nu er sagt, vil jeg slå fast, at hvis lave temperaturændringsmål som 1,5 grader eller to grader skal nås, skal alle muligheder for drivhusgasreduktioner tages i brug.

Der er dermed ingen fare for, at vi i Danmark ikke kommer til at gå meget langt i klimapolitikken – også selv om vi hjælper andre lande med at være med på vognen.